

ODRŮDA ŘEPKY OZIMÉ SIDNEY. VLIV PROVOZNÍCH PODMÍNEK PĚSTOVÁNÍ NA OBSAH KYSELINY OLEJOVÉ V OLEJI

Variety of winter rapeseed SIDNEY. Influence of operating conditions of growing on oleic acid content in the oil

Libor KOZLOVSKÝ

SAATBAU ČESKÁ REPUBLIKA s.r.o.

Summary: The Company Saatbau Linz CR is introducing a line High oleic (HO) variety of winter oilseed rape Sidney. This variety excels not only with high yield but also with higher quality of oil, higher content of oleic acid in oil (75 %). Sidney is a late and smaller line variety with very good health.

Key words: Sidney, RAW 1096-101, Oilseed rape oleic acid, High oleic

Souhrn: Společnost Saatbau Linz ČR přichází na trh s linií High oleic (HO) odrůdou řepky ozimé Sidney. Tato odrůda vyniká nejen vysokým výnosem, ale i vyšší kvalitou oleje, resp. vyšším podílem kyseliny olejové v oleji (75 %). Odrůda Sidney je pozdnější a nižší linií odrůda s velmi dobrým zdravotním stavem.

Klíčová slova: Sidney, RAW 1096-101, řepka, kyselina olejová, High oleic

Úvod

SIDNEY je jedinou v ÚKZÚZ registrovanou High oleic (HO) odrůdou řepky. Složení oleje z řepky SIDNEY je zajímavé tím, že obsah kyseliny olejové je zvýšen na úkor zejména kyseliny linolové. Kyselina linolenová (omega 3) zůstává na úrovni okolo 8 %. Vysoký podíl kyseliny olejové v oleji zabraňuje přepalování a umožňuje využití oleje i pro smažení. Podle reakcí naprosté většiny veřejnosti, která měla možnost olej ze SIDNEY vyzkoušet, se jedná o olej

s nejuniverzálnějším použitím při zachování vynikajících nutričních hodnot řepkových olejů.

V letošním roce se pro výrobu HO řepkového oleje nakupuje významnější množství řepky SIDNEY. Vzhledem k cizosprašnosti řepky a odlišným podmínkám při velkovýrobě nás zajímá, jak je ovlivněn obsah kyseliny olejové. Vzhledem k malému počtu měření a zejména s ohledem na to, že většina hodnot je z jednoho roku, je třeba tuto informaci brát jako orientační, vyžadující doplnit o měření příštích let.

Materiál a metody

Zdrojem hodnot zde použitých jsou výsledky ÚKZÚZ a hodnoty rozborů FABIO PRODUKT spol. s r.o.

Výsledky a diskuse

Tabulka 1 zobrazuje naměřené hodnoty obsahu kyseliny olejové v oleji ze SIDNEY. Je patrná jistá variabilita lokalit i ročníků. Na hodnocení rozdílů mezi pokusnými a provozními výsledky je k dispozici málo hodnot. Provozní plochy jsou nejspíš ovlivněny výdolem jiných odrůd řepky, ale podle dostupných hodnot

(zejména jedna lokalita pokusné plochy) nelze na základě výsledků jednoho roku učinit objektivní závěr.

V tabulce 2 jsou jen pro ilustraci uvedeny vybrané hospodářské vlastnosti ozimé řepky SIDNEY. Kromě velmi dobrého zdravotního stavu je velmi zajímavá stabilně vysoká HTS.

Tabulka 1: Obsah kyseliny olejové (C 18:1) v % v oleji odrůdy SIDNEY (zdroj: ÚKZÚZ Brno, FABIO PRODUKT spol. s r.o.)

	Měření 1	Měření 2	Měření 3	Měření 4	Měření 5	Měření 6	průměr
Provozní plocha 1 (Ústecký kraj 2014)	72,5	70,9	71,1	72,8	71,3	70,8	71,6

	Měření 1	Měření 2	Měření 3	Měření 4	průměr
Provozní plocha 2 (Jihočeský kraj 2014)	71,5	72,6	73,4	73,1	72,65

	Rok 2014	Rok 2013	Rok 2012
Pokusná plocha ÚKZÚZ (Hradec nad Svitavou)	72,82	73,93	74,64

Tabulka 2: Významné vlastnosti odrůdy SIDNEY v porovnání s ostatními zkoušenými odrůdami (zdroj: ÚKZÚZ Brno)

Znak	2011	2012	2013	2014
Zralost ve dnech (rozptyl ostatních odrůd)	205 (202-206)	202 (199-203)	211 (209-211)	199 (197-200)
HTS (g)	6,06 (4. ze 74 odrůd)	6,91 (1. ze 74 odrůd)	6,4 (5. ze 73 odrůd)	5,94 (2. ze 74 odrůd)
Výška rostlin (cm)	140 (61. ze 74)	130 (55. ze 74)	148 (61. ze 73)	165 (50. ze 74)
Přezimování	94 %	84 % (10. ze 74)	97 % (11. ze 73)	nehodnoceno (100 %)
Hlízenka (9-1)	7,3 (3. ze 74)	7,0 (10. ze 74)	6,4 (25. ze 73)	7,1 (18. ze 74)
Foma (9-1)	6,5 (16. ze 74)	6,5 (14. ze 74)	6,4 (17. ze 73)	6,4 (1. ze 74)
Plíseň šedá (9-1)	8,8 (2. ze 74)	7,9 (10. ze 74)	6,3 (34. ze 73)	7,7 (2. ze 74)
Přeslenatka (9-1)		6,0 (3. ze 74)	6,2 (26. ze 73)	6,7 (16. ze 74)

Závěr

Vysoký obsah kyseliny olejové v řepkovém oleji z odrůdy SIDNEY zlepšuje jeho vlastnosti při tepelném zpracování. Obsah kyseliny olejové samozřejmě ovlivní příměs jiných odrůd, zejména z výdrolu. Je proto vhodné, pokud se pěstitel nerozhodne pěstovat pouze High oleic odrůdy, v rámci osevního postupu omezit vliv výdrolu řepky. Aktuální vliv výdrolu na obsah kyseliny olejové je patrný, ale neovlivňuje zásadně technologické vlastnosti oleje. Vliv sprášení jinými od-

růdami považují v našich podmínkách za zanedbatelný, jelikož na pokusných plochách, kde je výrazně vyšší koncentrace standardních odrůd řepky, nedochází ke snížení obsahu kyseliny olejové.

Jelikož nákup řepky SIDNEY a rozbory mastných kyselin stále probíhá, měli bychom pro příští rok mít dostatek hodnot, které by bylo možno statisticky vyhodnotit a učinit relevantnější závěr.

Použitá literatura

- Výsledky zkoušek užitné hodnoty ze sklizně 2012 (ÚKZÚZ Brno)
- Výsledky zkoušek užitné hodnoty ze sklizně 2013 (ÚKZÚZ Brno)
- Výsledky zkoušek užitné hodnoty ze sklizně 2014 (ÚKZÚZ Brno)

Kontaktní adresa

Libor Kozlovský, Růžová 2701, 43801 Žatec, tel. 606602671, e-mail: Libor.Kozlovsky@Saatbau.com